

Витяг з протоколу № 20
засідання кафедри педагогіки та психології
від 30.06.17 р.

Були присутні: доктор педагогічних наук, професор Волкова Н.П., доктор педагогічних наук, професор Сапожников С.В., кандидат педагогічних наук, доцент Лебідь О.В., доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Батраченко І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Бикова В.О.; кандидат педагогічних наук, доцент Олійник І.В.; кандидат наук з соціальних комунікацій, заступник завідувача кафедри педагогіки та психології Гаркуша І.В.; кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Дніпрова О.А.; кандидат педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Грисенко Н.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Донець О.І., старший викладач кафедри Єрмолаєва Т.В., секретар кафедри педагогіки та психології І.В. Ніколаєва, завідувач аспірантури та докторантури С.І. Куянова, проректор з наукової діяльності, професор Степанова А.А.

Слухали: *Про дозвіл на проведення педагогічного експерименту аспірантом другого року навчання Верченко Лідії Сергіївни.*

Здобувачка у процесі доповіді ознайомила кафедру із основними положеннями дисертації та результатами, які можуть бути впроваджені у навчальний процес.

Аспіранткою визначено діагностичний інструментарій складових соціально-комунікативної компетентності майбутніх викладачів: методика «Оцінка потреби в досягненні», методика «Визначення спрямованості особистості» (Б. Басс), методика шкали цінностей «Самоактуалізаційний тест (САТ)», самооцінка студентів щодо розвитку соціально-комунікативних умінь, «Методика визначення рівня рефлексивності» (А. Карпов, В. Пономарьова), методика Н. Холла, методика діагностики рівня емпатії В. Бойка.

У доповіді зазначено необхідність оновлення змісту навчальних дисциплін, які викладаються здобувачам другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи» зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Навчальна дисципліна	Зміст нових компонентів
Психологія вищої школи	Мозковий штурм «Розмаїття функцій сучасного викладача ЗВО у суспільстві» Прийоми побудови відносин з людьми в дусі терпимості і взаємної поваги Адаптація викладача до психологічного стану студентської групи Індивідуальні, вікові, поведінкові характеристики студентів Круглий стіл «Соціально-психологічний прогноз ситуації спілкування в системах «викладач – студент», «студент – студент»

	Принципи відбору навчально-мовленнєвих стимулів з метою активізації мовленнєвої діяльності студентів та управління нею
Новітні технології організації навчально-виховного процесу у вищій школі	Суб'єкт-суб'єктні відносини у процесі спільної навчальної діяльності Організація взаємодії в системах «викладач – студент», «студент – студент» під час реалізації різних технологій навчання Медіатехнології в освіті Круглий стіл «Етика мережевого спілкування викладача»
Професійно-педагогічна комунікація	Комунікативні дії та спілкування Комунікація викладача в швидкоплинному світі Методи та засоби соціальної та професійної взаємодії Особливості взаємодії викладача ЗВО в різних ситуаціях соціальної взаємодії Адекватні способи поведінки в різних ситуаціях взаємодії Круглий стіл «Соціально-комунікативні ролі викладача ЗВО» Механізми оптимізації педагогічного спілкування, шляхи виходу з конфліктних ситуацій Змістові бар'єри, що ускладнюють міжособистісне спілкування, перешкоджають встановленню і гармонізації міжособистісних відносин Семінар-дебати «Моральні колізії в різних педагогічних ситуаціях, прогнозування результатів своїх дій» Корпоративна культура закладу вищої освіти
Кризи та деформації професійного розвитку викладача ЗВО	Знання про себе як суб'єкта соціально-комунікативної діяльності. Розвивати себе – перетворювати свою унікальність в педагогічний потенціал і привносити неповторні відтінки в систему педагогічних (рольових і міжособистісних) відносин. Семінарські заняття «Допомогти і не заподіяти незручностей», «Дивись на стелю», «Геніальний карикатурист»

Представлено авторський спецкурс «Соціально-комунікативна компетентність викладача закладу вищої освіти».

Метою спецкурсу стало забезпечення загальної теоретичної підготовки майбутніх викладачів ЗВО з питань професійної соціально-комунікативної діяльності та розвиток складових їхньої соціально-комунікативної компетентності.

При вивченні дисципліни вирішуються такі основні завдання:

- забезпечення магістрантів знаннями теоретичних положень щодо соціально-комунікативної компетентності викладача закладу вищої освіти;
- закріплення у свідомості магістрантів морально-етичних засад професійно-комунікативної міжособистісної взаємодії;
- формування мотивів, ціннісних установок фахівця, які визначають загальну спрямованість професійної соціально-комунікативної діяльності, потребу в соціальній комунікації й міжособистісній взаємодії, а також мотивів самовдосконалення власного рівня соціально-комунікативної компетентності, цінностей та цілей спілкування;

- розвиток у магістрантів соціально-комунікативних умінь (мовленнєві, невербальні, комунікативні, інтерактивні, соціальні, інформаційно-комунікаційні);
- розвиток особистісних якостей (соціальний інтелект, здатність до емпатії; рефлексія);
- практичне оволодіння технікою управління соціально-комунікативною діяльністю.

Програма спецкурсу розрахована на три кредити (90 год.), з яких: лекційних – 10 год., семінарських – 12, практичних занять – 14, індивідуальної роботи – 8, самостійної роботи – 46 год.

Зміст спецкурсу включає два змістові модулі: «Соціально-комунікативна компетентність як основа професійної компетентності викладача закладу вищої освіти» та «Соціально-комунікативна компетентність викладача закладу вищої освіти: методи, засоби та технології формування».

Кожний модуль містить відповідні теми та питання, які мають бути висвітлені.

Так, тема *«Соціально-комунікативна компетентність викладача вищого навчального закладу: сутність, структура, функції»* передбачає розкриття таких питань: сутність та соціальна значущість професії викладача закладу вищої освіти; соціальна комунікація як рух сенсів в соціальному часі і просторі; соціокультурні детермінанти розвитку соціально-комунікативної компетентності викладача ЗВО; соціальні та комунікативні ролі викладача; характеристика, позиційно-рольові особливості безпосередньої та опосередкованої взаємодії викладача із суспільством, спільнотою, групою, колективом, партнерами; соціально-комунікативна діяльність викладачів і студентів ЗВО.

Розкриття змісту теми *«Спілкування викладача у процесі виконання різних соціальних і професійних ролей»* передбачає акцентування уваги на таких питаннях: ефективна професійно-педагогічна комунікація – основа сприятливого соціально-психологічного клімату педагогічного колективу; соціально-професійні зв'язки викладача ЗВО; способи спілкування викладача у процесі виконання різних соціальних і професійних ролей; соціально-комунікативні уміння викладача ЗВО; стратегії соціальної взаємодії з іншими людьми в оточуючій їй мінливій соціальній реальності; комунікативні стратегії як способи організації мовленнєвої поведінки відповідно до задуму, інтенцій комунікантів.

Під час вивчення наступної теми *«Запобігання конфліктам та їх регулювання в освітньому середовищі»* увага магістрантів має акцентуватися на таких питаннях: бар'єри навчальної взаємодії та стратегії їх запобігання; прогнозування і профілактика конфліктів в освітньому просторі викладача ЗВО: сутність, підходи та напрями; соціальне партнерство; соціально-трудова конфлікти: форми протікання та методи подолання; педагогічний конфлікт: сутність, структура, сфера, динаміка; конфлікт у взаємодії «викладач – студент», «викладач – викладач», «викладач – керівник ЗВО»; медіація в освітньому переговорному процесі; технології стратегій і тактик у переговорному процесі; підтримка та зміцнення співробітництва, відносин взаємовиручки як центральна проблема тактики запобігання конфлікту; метод згоди, доброзичливості, збереження репутації партнера, взаємного доповнення, недопущення дискримінації людей, психологічного заохочення.

Другий модуль «Соціально-комунікативна компетентність викладача закладу вищої освіти: методи, засоби та технології формування» містить дві теми.

Перша тема *«Методи та засоби формування соціально-комунікативної компетентності викладача»* передбачає розгляд таких питань: методи та засоби формування соціально-комунікативної компетентності; соціальна й професійна комунікація викладача на основі партнерських моделей взаємодії та співробітництва; залучення ресурсів соціального середовища до освітнього процесу; професійно-педагогічна мова й мовлення – основа комунікації педагога; індивідуальний стиль мовлення викладача; мовленнєвий етикет та моделі взаємодії «викладач-студент»; використання засобів комунікації з метою прищеплення майбутнім фахівцям духовно-моральних, загальнолюдських цінностей в оточуючому соціально-професійному просторі; методи проектування теоретичних моделей, що відображають принципи поведінки в сучасному соціумі; включення студента в соціально-комунікативну діяльність; створення у процесі навчання суб'єкт-суб'єктної взаємодії; самовизначення й самоорганізація викладача ЗВО з метою розвитку соціально-комунікативної компетентності для успішної професійної діяльності.

Значна роль має відводитися останній темі *«Можливості технологій інформаційного суспільства в соціальному та професійному житті викладача ЗВО»*, в якій висвітлюватимуться такі питання: застосування нових інформаційних технологій в освіті; комунікація в комп'ютерних мережах; сервіси Веб 2.0 – програмні середовища для організації спільної мережевої діяльності; прийоми роботи з технічними і програмними засобами; програмні засоби, що підвищують продуктивність комунікації в системах «викладач – студент», «викладач – викладач»; мобільне навчання як засіб інтерактивності в діяльності викладача ЗВО; використання електронної пошти, чата, форуму в навчальному процесі вищої школи; сучасні мережеві співтовариства; соціальні мережі як засіб набуття досвіду взаємодії з професійними партнерами; входження до соціальних, культурних, професійних спільнот та мереж; соціально-психологічні особливості спілкування в мережі Інтернет і виконання спільних проектів; професійно орієнтоване спілкування у мережі Інтернет.

Програмою спецкурсу передбачено поєднання *лекційних* (інтерактивна лекція, лекція-дискусія, лекція-брифінг, проблемна лекція), *семінарських* (інтерактивний семінар, семінар-дискусія, сократівський семінар, семінар-інтерв'язія, семінар – захист проектів, індивідуальних творчих завдань) і *практичних* занять з використанням інтерактивних методів навчання: *діалогічно-дискусійних* (диспут, дебати, «мозковий штурм», круглий стіл, кейс-метод («Допомогти і не заподіяти незручностей»), «Дивись на стелю», «Геніальний карикатурист»), «Вогонь по ведучому»), *ігрових* (ділові, рольові («Переговори», «Ділова бесіда»), соціально-психологічні ігри «Гелактіони», «Корабельна аварія»), *тренінгових* («Ефективна взаємодія як засіб запобігання конфліктам»). Значна увага надається *вправам* («Бути викладачем – це...»), «Розуміння образу Я», «Карусель», «Самопрезентація», «Чим ми схожі?», «Вплив емоційних станів на взаємостосунки», «Заборона говорити «ні», «Збір фраз для контакту», «Конструктивний стиль поведінки в конфлікті» та ін.). Протягом навчання має бути організований тьюторський супровід магістрантів.

Здобувачка надала відповіді на поставлені запитання.

ВИСТУПИЛИ:

Професор Н.П. Волкова (науковий керівник). Вона зазначила, що аспіранткою розроблено цікаві матеріали, які варті того, щоб бути впровадженими в якості педагогічного експерименту.

Професор С.В. Сапожников. Він констатував, що ознайомився з авторською технологією розвитку соціально-комунікативної компетентності майбутніх викладачів закладів вищої освіти, запропонованими шляхами модифікації та коригуванні змісту навчальних дисциплін «Психологія вищої школи», «Новітні технології організації навчально-виховного процесу у вищій школі», «Професійно-педагогічна комунікація», «Кризи та деформації професійного розвитку викладача ЗВО», а також програмою й навчально-методичним забезпеченням спецкурсу «Соціально-комунікативна компетентність викладача закладу вищої освіти». Запропонував дозволити Л.С. Верченко проведення педагогічного експерименту.

УХВАЛИЛИ:

1. Надати Л.С. Верченко дозвіл на проведення педагогічного експерименту. Визначити терміни проведення педагогічного експерименту – з 1 вересня 2017 р. по 30 червня 2019 р.

2. Провести педагогічний експеримент на такій базі, а саме: Донбаський державний педагогічний університет, ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Класичний приватний університет (м. Запоріжжя), Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського.

3. Контрольною групою вважати весь курс, на якому навчання магістрантів здійснюється традиційно. Визначити експериментальну групу як таку, яка у процесі навчання йде за контрольною, що не порушує природного ходу експерименту, проте з уведенням запропонованих інновацій.

4. Визначити, що експеримент буде проводитись зі здобувачами другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи» зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

5. Призначити групу експертів – 5 викладачів кафедри педагогіки та психології – С.В. Сапожников, І.В. Гаркуша, О.В. Лебідь, І.В. Олійник, Н.П. Волкова), які протягом навчального року мають спостерігати за магістрантами, здійснювати опитування, заповнювати аналітичні карти рівня розвитку соціально-комунікативних умінь; підсумовували самооцінки студентів щодо розвитку зазначених умінь.

6. Визначити доцільність оновлення змісту навчальних дисциплін «Психологія вищої школи», «Новітні технології організації навчально-виховного процесу у вищій школі», «Професійно-педагогічна комунікація», «Кризи та деформації професійного розвитку викладача ЗВО» для здобувачів другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи» зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Зав. каф. педагогіки та психології

Н.П. Волкова

Секретар

І.В. Ніколаєва

Витяг з протоколу № 18
засідання кафедри педагогіки та психології
від 29.05.18 р.

Були присутні: доктор педагогічних наук, професор Волкова Н.П., доктор педагогічних наук, професор Сапожников С.В., кандидат педагогічних наук, доцент Лебідь О.В., доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Батраченко І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Бикова В.О.; кандидат педагогічних наук, доцент Олійник І.В.; кандидат наук з соціальних комунікацій, заступник завідувача кафедри педагогіки та психології Гаркуша І.В.; кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Дніпрова О.А.; кандидат педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Грисенко Н.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Донець О.І., старший викладач кафедри Єрмолаєва Т.В., секретар кафедри педагогіки та психології І.В. Ніколаєва, завідувач аспірантури та докторантури С.І. Куянова, проректор з наукової діяльності, професор Степанова А.А.

Слухали: *Про дозвіл на проведення педагогічного експерименту аспірантом першого року навчання Івановою Оленою Анатоліївною.*

Здобувачка у процесі доповіді ознайомила кафедру із основними положеннями дисертації та результатами, які можуть бути впроваджені у навчальний процес.

Аспіранткою визначено діагностичний інструментарій складових активної професійної позиції фахівців сфери обслуговування: методика «спрямованості особистості» (Н. Фетіскін), методика «Ставлення до інновацій» (Н. Лебедева, А. Татарко), методика «Оцінка незалежності (самостійності)» (Т. Кеттел), методика «Профіль підприємця» (І. Агеєв), методика «Комунікативна толерантність» (І Бойко), методика «Оцінка комунікабельності та організаторських схильностей» (А. Карелін), «Методика визначення рівня рефлексивності» (А. Карпов, В. Пономарьова), діагностика особливостей уваги (спостережливість).

У доповіді зазначено необхідність оновлення змісту навчальних дисциплін: Товарознавство продовольчих/непродовольчих товарів, Етика бізнесу, Захист прав споживачів, Основи стандартизації та контролю якості харчової продукції, Соціологія, Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства, Основи психології, Основи маркетингу, Соціальна відповідальність та ділове партнерство, Кухні народів світу / українська кухня, Основи фізіології та гігієни харчування, які викладаються здобувачам освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за освітньо-професійними програмами за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування та за спеціальністю 181 Харчові технології галузі знань 18 Виробництво та технології

Представлено часткову програму оновлення дисциплінарних курсів:

Оновлення змісту навчальних дисциплін з метою формування професійно активної поведінки майбутніх фахівців сфери обслуговування

Навчальна дисципліна	Тема	Зміст оновлення навчальної дисципліни
Молодший спеціаліст		
«Організація обслуговування в закладах ресторанного бізнесу»	Характеристика комплексу послуг закладів ресторанного господарства Меню та преїскуранти Організація праці в ресторанных залах	Сучасні види послуг: інформаційно-консультативні (консультації дієтолога, фахівця з оформлення страв); Послуги з організації дозвілля (організація майстер-класів; музичного супроводу; проведення програм різного змісту тощо); Організація прокату обладнання; Організація доставки Позиції розміщення страв у меню різного типу (за метою призначення). Соціальна орієнтація меню Розробка вправ та організація гімнастики для перепочинку офіціантів
«Основи маркетингу»	Потреби і мотиви купівельної поведінки Система маркетингу Сегментація ринків	Визначення похідних потреб (додаткових) від родових (основних) Порядок створення та відновлення попиту споживачів Робота з цільовими ринками Секрети конверсійного маркетингу (способи зміни негативного ставлення споживачів до продукту на позитивне) Розробка стратегій позиціонування товарів та послуг
«Основи психології»	Професійна поведінка	Правила ефективної комунікації Комунікативні бар'єри Особливості міжкультурної комунікації. Комунікація з клієнтами-іноземцями. Безконфліктна комунікація у стосунках «керівник – підлеглий»
«Основи	Організаційні основи	Види стандартів: ДСТУ, ГСТУ, ТУУ,

стандартизації»	стандартизації	СТП
	Якість продукції та система управління якістю	Державний контроль за якістю продукції Управління якістю продукції в закладах ресторанного типу та в мережах продажу продовольчих товарів

Визначено форми реалізації експерименту у межах аудиторного навчання (проблемні лекції, перевернуті лекції, дискусії, дебати, ігрові заняття) та позааудиторної діяльності студентів (волонтерська діяльність у межах громадських ініціатив; практична діяльність, зокрема у інноваційних формах надання послуг різним категоріям споживачів, просвітницько-консультативна діяльність з популяризації послуг та просування товарів).

Здобувачка надала відповіді на поставлені запитання.

ВИСТУПИЛИ:

Професор О.О. Резван (науковий керівник). Вона зазначила, що аспіранткою розроблено цікаві матеріали, які варті того, щоб бути впровадженими в якості педагогічного експерименту.

Професор С.П. Кожушко. Вона констатувала, що ознайомилась із авторською програмою формування професійно активної поведінки майбутніх фахівців сфери обслуговування, запропонованими шляхами модифікації та коригуванні змісту навчальних дисциплін «Основи стандартизації та контролю якості харчової продукції», «Соціологія», «Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства», «Основи психології», «Основи маркетингу». Запропонувала дозволити О.А. Івановій проведення педагогічного експерименту.

УХВАЛИЛИ:

1. Надати О.А. Івановій дозвіл на проведення педагогічного експерименту. Визначити терміни проведення педагогічного експерименту – з 1 вересня 2018 р. по 30 червня 2020 р.

2. Провести педагогічний експеримент на такій базі, а саме: Комерційний технікум Дніпровського державного технічного університету, Економічний коледж Дніпровського державного технічного університету, Державний навчальний заклад «Дніпровський технологіко-економічний коледж».

3. Експериментальною групою вважати студентів, здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за освітньо-професійними програмами за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування та за спеціальністю 181 Харчові технології галузі знань 18 Виробництво та технології Комерційного технікуму Дніпровського державного технічного університету.

Контрольною групою вважати студентів Економічного коледжу Дніпровського державного технічного університету (за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність) та студентів Державного навчального закладу «Дніпровський технологіко-економічний коледж» (за

спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність та за спеціальністю 181 Харчові технології)

4. Визначити, що експеримент буде проводитись зі здобувачами освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за освітньо-професійними програмами за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування та за спеціальністю 181 Харчові технології галузі знань 18 Виробництво та технології

5. Призначити групу експертів – 5 викладачів кафедри педагогіки та психології – С.В. Сапожников, С.П. Кожушко, О.В. Лебідь, І.В. Олійник, Н.П. Волкова), які протягом навчального року мають спостерігати за студентами експериментальної групи, здійснювати опитування, заповнювати аналітичні карти рівня розвитку соціально-комунікативних умінь; підсумовували самооцінки студентів щодо розвитку зазначених умінь.

6. Визначити доцільність оновлення змісту навчальних дисциплін «Товарознавство продовольчих/непродовольчих товарів», «Етика бізнесу», «Захист прав споживачів», «Основи стандартизації та контролю якості харчової продукції», «Соціологія», «Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства», «Основи психології», «Основи маркетингу», «Соціальна відповідальність та ділове партнерство», «Кухні народів світу / українська кухня», «Основи фізіології та гігієни харчування» для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за освітньо-професійними програмами за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування та за спеціальністю 181 Харчові технології галузі знань 18 Виробництво та технології.

Зав. каф. педагогіки та психології

Н.П. Волкова

Секретар

І.В. Ніколаєва

Витяг з протоколу № 18
засідання кафедри педагогіки та психології
від 29.05.18 р.

Були присутні: доктор педагогічних наук, професор Волкова Н.П., доктор педагогічних наук, професор Сапожников С.В., доктор педагогічних наук, доцент Лебідь О.В., доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Батраченко І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Бикова В.О.; кандидат педагогічних наук, доцент Олійник І.В.; кандидат наук з соціальних комунікацій, заступник завідувача кафедри педагогіки та психології Гаркуша І.В.; кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Дніпрова О.А.; кандидат педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Грисенко Н.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Донець О.І., старший викладач кафедри Єрмолаєва Т.В., секретар кафедри педагогіки та психології І.В. Ніколаєва, завідувач аспірантури та докторантури С.І. Куянова, проректор з наукової діяльності, професор Степанова А.А.

Слухали: Про проведення педагогічного експерименту аспіранткою Карповою Мариною Євгенівною.

Здобувачка у процесі доповіді ознайомила кафедру із основними положеннями дисертації на тему «Підготовка майбутніх педіатрів до роботи в команді засобами інтерактивних методів навчання», спеціальність 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) (науковий керівник – д.пед.н. Волкова Н.П.). Нею акцентовано на результатах, які можуть бути впроваджені у навчальний процес.

У доповіді було зазначено, що мета дослідження – розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити технологію підготовки майбутніх педіатрів до роботи в команді засобами інтерактивних методів навчання.

Аспірантка акцентувала на феномені «готовність майбутніх педіатрів до роботи в команді», обґрунтувала такі структурні компоненти готовності: мотиваційно-ціннісний (рівень професійних домагань, позитивне ставлення до співіснування або співпраці впродовж періоду часу, потреба узгоджувати свої дії з діями партнерів у вирішенні проблем, потреби у спілкуванні, прагнення до співпраці на тлі позитивної мотивації), когнітивний (здатність та бажання отримувати знання, знання про командну роботу, прагнення саморозвитку з метою вдосконалення спілкування, рефлексія щодо результатів професійної діяльності), операційний (комунікативні уміння, рівень їх застосування у професійній діяльності, прагнення налагодження комунікативної взаємодії, толерантно долаючи бар'єри комунікації), особистісний (емоційна стійкість, бажання та здатність до саморозвитку, професійна та особистісна рефлексія, сформованість емоційного інтелекту, здатність до емпатії).

Розкрила план проведення педагогічного експерименту. Здобувачка надала відповіді на поставлені запитання.

ВИСТУПИЛИ:

Професор Н.П. Волкова (науковий керівник). Вона зазначила, що аспіранткою розроблено змістовні матеріали, а саме: технологію формування готовності майбутніх педіатрів до роботи в команді засобами інтерактивних методів навчання.

Вона акцентувала увагу на діагностичному інструментарії. Вважаю, що дані матеріали доцільно впровадити в якості педагогічного експерименту.

Доцент О.В. Лебідь. Вона констатувала, що ознайомила з авторською технологією формування готовності майбутніх педіатрів до роботи в команді засобами інтерактивних методів навчання. Запропонувала дозволити Карповій Марині Євгеніївні проведення педагогічного експерименту.

УХВАЛИЛИ:

1. Надати Карповій Марині Євгеніївні дозвіл на проведення педагогічного експерименту. Визначити терміни проведення педагогічного експерименту – з 1 вересня 2018 р. по 30 червня 2020 р.

2. Провести педагогічний експеримент на такій базі, а саме: Дніпровська медична академія.

Зав. каф. педагогіки та психології

Н.П. Волкова

Секретар

І.В. Ніколаєва

Витяг з протоколу № 19
засідання кафедри педагогіки та психології
від 20.06.18 р.

Були присутні: доктор педагогічних наук, професор Волкова Н.П., доктор педагогічних наук, професор Сапожников С.В., доктор педагогічних наук, доцент Лебідь О.В., доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Батраченко І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Бикова В.О.; кандидат педагогічних наук, доцент Олійник І.В.; кандидат наук з соціальних комунікацій, заступник завідувача кафедри педагогіки та психології Гаркуша І.В.; кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Дніпрова О.А.; кандидат педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Грисенко Н.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Донець О.І., старший викладач кафедри Єрмолаєва Т.В., секретар кафедри педагогіки та психології І.В. Ніколаєва, завідувач аспірантури та докторантури С.І. Куянова, проректор з наукової діяльності, професор Степанова А.А.

Слухали: *Про дозвіл на проведення педагогічного експерименту аспіранткою Кожушкіною Тетяною Львівною.*

Здобувачка у процесі доповіді ознайомила кафедру із основними положеннями дисертації на тему „Формування культури міжособистісної взаємодії студентів педагогічного коледжу у процесі фахової підготовки” та результатами, які можуть бути впроваджені у навчальний процес.

У доповіді було зазначено, що мета дослідження – розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити модель формування культури міжособистісної взаємодії студентів педагогічного коледжу у процесі фахової підготовки.

Гіпотеза дослідження. Успішність формування культури міжособистісної взаємодії студентів педагогічного коледжу у процесі фахової підготовки забезпечується реалізацією моделі, спрямованої на формування аксіологічно-мотиваційного, змістово-теоретичного, операційно-практичного та рефлексивно-регулятивного компонентів зазначеної культури, передбачає реалізацію пропедевтичного, навчального, практичного та професійного етапів, оптимальне поєднання навчальної, позанавчальної діяльності та виробничої практики, що забезпечують ефективну міжособистісну взаємодію у різновидах професійно спрямованої діяльності.

Аспіранткою розроблено модель формування культури міжособистісної взаємодії студентів педагогічного коледжу у процесі фахової підготовки, яка ґрунтується на системно-синергетичному, культурологічному, аксіологічному, комунікативному, особистісно орієнтованому підходах та принципах формування зазначеного феномена: діалогізації навчання міжособистісній взаємодії, гуманізації, зв'язку теоретичної та практичної підготовки до здійснення ефективної міжособистісної взаємодії, соціалізації процесу навчання встановленню ефективної міжособистісної взаємодії, доцільної комунікативної активності та свідомості,

індивідуалізації навчання, встановленні міжособистісної взаємодії, рефлексивності взаємодії. Охарактеризовано такі блоки моделі: цільовий (забезпечення сформованості у студентів педагогічного коледжу культури міжособистісної взаємодії); діагностичний (проведення попередньої діагностики вихідного стану сформованості зазначеного феномена); змістово-організаційний (його основу становить оновлений зміст дисциплін „Вступ до спеціальності”, „Історія України”, „Українська мова (за професійним спрямуванням)”, „Основи педагогічної майстерності”) завдяки збагаченню теоретичними знаннями щодо сутності культури міжособистісної взаємодії; набуття особистістю значущого культурно-комунікативного досвіду через гармонійне поєднання діалогічно-дискусійних, web-технологій, ігрових технологій, інтеграції навчальної та позааудиторної діяльності студентів, створенню мотиваційного середовища, спрямованого на спонукання студентів до усвідомленого оволодіння уміннями міжособистісної взаємодії); рефлексивно-аналітичний (спрямований на забезпечення формування стійких уявлень про себе, оточення, рефлексивних очікувань, обґрунтованість професійних дій); оцінно-коригувальний (своєчасне фіксування недоліків чи помилок формування культури міжособистісної взаємодії, визначення шляхів та засобів їх усунення).

Ґрунтовно зупинилася на авторському спецкурсі „Основи культури міжособистісної взаємодії у педагогічній діяльності”, який належить до дисциплін варіативної частини професійного циклу і містить два модулі: 1. Культура міжособистісної взаємодії як галузь наукового знання. 2. Культура міжособистісної взаємодії у практичній діяльності педагога.

Завдання курсу: розвиток діалогічного мислення студентів як основи культури міжособистісної взаємодії майбутнього педагога; набуття теоретичних знань із проблем культури міжособистісної взаємодії; формування у студентів професійно-педагогічних мотивів та готовності до встановлення ефективної професійної міжособистісної взаємодії; оволодіння практичними навичками встановлення ефективної міжособистісної взаємодії у майбутній професійній діяльності; набуття високого рівня культурно-комунікативної компетентності; формування у студентів інформаційно-прогностичних, культурно-комунікативних та інтерактивних умінь; оволодіння засобами діагностики та профілактики конфліктних ситуацій у професійно-педагогічному середовищі.

Програма дисципліни розрахована на 90 годин, з яких: лекційних – 18, практичних занять – 18, індивідуальної роботи – 6, самостійної роботи – 48 години

Експеримент планується для студентів спеціальностей „Початкова освіта” та „Дошкільна освіта” Лебединського педагогічного коледжу імені А.С. Макаренка, педагогічного коледжу Львівського національного університету імені Івана Франка, КВНЗ «Жовтоводський педагогічний коледж».

Здобувачка надала відповіді на поставлені запитання.

ВИСТУПИЛИ:

Професор С.П. Кожушко (науковий керівник). Вона зазначила, що аспіранткою розроблено змістовні матеріали, а саме: модель формування культури міжособистісної взаємодії студентів педагогічного коледжу у процесі фахової

підготовки, шляхи оновлення змісту дисциплін „Вступ до спеціальності”, „Історія України”, „Українська мова (за професійним спрямуванням)”, „Основи педагогічної майстерності”), спецкурс „Основи культури міжособистісної взаємодії у педагогічній діяльності. Вона акцентувала увагу на діагностичному інструментарії. Вважаю, що дані матеріали доцільно впровадити в якості педагогічного експерименту.

Професор Н.П. Волкова. Вона констатувала, що ознайомилась з авторською моделлю формування культури міжособистісної взаємодії студентів педагогічного коледжу у процесі фахової підготовки, а також програмою й навчально-методичним забезпеченням спецкурсу. Запропонувала дозволити Т.Л. Кожушкіній проведення педагогічного експерименту.

УХВАЛИЛИ:

1. Надати Т.Л. Кожушкіній дозвіл на проведення педагогічного експерименту. Визначити терміни проведення педагогічного експерименту – з 1 вересня 2018 р. по 30 червня 2019 р.

2. Провести педагогічний експеримент на такій базі, а саме: Лебединський педагогічний коледж імені А.С. Макаренка, педагогічний коледж Львівського національного університету імені Івана Франка, КВНЗ «Жовтоводський педагогічний коледж».

Зав. каф. педагогіки та психології

Н.П. Волкова

Секретар

І.В. Ніколаєва

Витяг з протоколу № 19
засідання кафедри педагогіки та психології
від 20.06.18 р.

Були присутні: доктор педагогічних наук, професор Волкова Н.П., доктор педагогічних наук, професор Сапожников С.В., доктор педагогічних наук, доцент Лебідь О.В., доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Батраченко І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Бикова В.О.; кандидат педагогічних наук, доцент Олійник І.В.; кандидат наук з соціальних комунікацій, заступник завідувача кафедри педагогіки та психології Гаркуша І.В.; кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Дніпрова О.А.; кандидат педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Грисенко Н.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Донець О.І., старший викладач кафедри Єрмолаєва Т.В., секретар кафедри педагогіки та психології І.В. Ніколаєва, завідувач аспірантури та докторантури С.І. Куянова, проректор з наукової діяльності, професор Степанова А.А.

Слухали: *Про дозвіл на проведення педагогічного експерименту аспірантом Іхабом Макхулі.*

Аспірант зазначив, що експериментальне дослідження планується за такими етапами: констатувальним, пошуковим, формувальним та узагальнювальним.

У доповіді було зазначено, у процесі проведення констатувального експерименту планується використовувати емпіричні й теоретичні методи дослідження: анкетування, тестування, письмове та усне опитування, бесіда, інтерв'ю, спостереження, аналіз документації, експертна оцінка тощо. У процесі підготовки анкет будуть застосовані різні типи запитань (прямі, непрямі, уточнюючі, взаємодоповнюючі, відкриті, закриті).

На формувальному етапі відповідно до завдань дослідження планується впровадження розробленої педагогічної технології в практику університетської освіти.

Формувальний експеримент планується провести протягом 2018 р. на базі ЗВО: Університет імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Ізмаїльський державний гуманітарний університет.

Розроблення технології формування готовності майбутніх учителів до роботи в умовах поліетнічного освітнього середовища здійснено, враховуючи низку методологічних підходів (системний, особистісно зорієнтований, компетентнісний, гуманістичний, діяльнісний, культурологічний), принципів (гуманізації, гуманітаризації, науковості, доступності і посильності, безперервності, інтегративності, наступності та перспективності, практичної (професійної) спрямованості, наочності, інтеграції навчальної та науково-дослідної діяльності студентів, культурологічно-пов'язаного навчання, світоглядного взаєморозуміння, діалогічної взаємодії викладачів і студентів).

Вивчення особливостей реалізації поліетнічного освітнього процесу дозволило здійснити розробку змістового компонента педагогічної технології. Оновлено зміст навчальних дисциплін: «Історія України», «Етнопедагогіка», «Вікова та педагогічна психологія», «Релігієзнавство», «Історія педагогіки», «Педагогічні технології», «Культурологія» у контексті вивчення знань народної педагогіки, у т. ч. художньо-літературних творів, краєзнавчого історичного матеріалу, окремих традицій, звичаїв тощо. Подано діяльність університетських Центрів розвитку компетентностей, що спрямована на підвищення якості професійної підготовки на основі компетентнісного підходу, навчання заснованого на практичній діяльності та дослідженнях. Розроблено дисципліну за вибором: «Поліетнічний освітній простір», метою якої є ознайомлення майбутніх учителів з культурою, мистецтвом, релігією, традиціями, побутом національних меншин України, формування готовності до роботи в умовах поліетнічного освітнього середовища.

У процесі обґрунтування та розроблення педагогічної технології використано методи: організації та реалізації освітньої діяльності, стимулювання та мотивації, контролю, творчої активності, інтерактивний, а також форми: тренінгові методики, ділові ігри, евристичні бесіди, дискусії, кейс-вправи, проектна робота тощо.

Аспірант Іхаб Макхулі відповів на поставлені питання.

ВИСТУПИЛИ:

Професор С.П. Кожушко (науковий керівник). Вона зазначила, що аспірантом розроблено технологією формування готовності вигляді блоків: цільового, теоретико-методологічного, організаційно-змістового та діагностико-результативного. Вона акцентувала увагу на діагностичному інструментарії. Вважаю, що дані матеріали доцільно впровадити в якості педагогічного експерименту.

Професор Н.П. Волкова. Вона констатувала, що ознайомила з авторською технологією формування готовності майбутніх учителів до роботи в умовах поліетнічного освітнього середовища, а також програмою й навчально-методичним забезпеченням навчальних дисциплін: «Історія України», «Етнопедагогіка», «Вікова та педагогічна психологія», «Релігієзнавство», «Історія педагогіки», «Педагогічні технології», «Культурологія». Запропонувала дозволити Іхабу Макхулі проведення педагогічного експерименту.

УХВАЛИЛИ:

1. Надати Іхабу Макхулі дозвіл на проведення педагогічного експерименту. Визначити терміни проведення педагогічного експерименту – з 1 вересня 2018 р. по 30 червня 2019 р.

2. Провести педагогічний експеримент на такій базі, а саме: Університет імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Ізмаїльський державний гуманітарний університет.

Зав. каф. педагогіки та психології

Н.П. Волкова

Секретар

І.В. Ніколаєва

Витяг з протоколу № 13
засідання кафедри педагогіки та психології
від 29.02.19 р.

Були присутні: доктор педагогічних наук, професор Волкова Н.П., доктор педагогічних наук, професор Сапожников С.В., доктор педагогічних наук, доцент Лебідь О.В., доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Батраченко І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Бикова В.О.; кандидат педагогічних наук, доцент Олійник І.В.; кандидат наук з соціальних комунікацій, заступник завідувача кафедри педагогіки та психології Гаркуша І.В.; кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Дніпрова О.А.; кандидат педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Грисенко Н.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Донець О.І., старший викладач кафедри Єрмолаєва Т.В., секретар кафедри педагогіки та психології І.В. Ніколаєва, завідувач аспірантури та докторантури С.І. Куянова, проректор з наукової діяльності, професор Степанова А.А.

Слухали: *Про дозвіл на проведення педагогічного експерименту аспірантом першого року навчання Блохіної Валентини Юрїївни.*

Здобувачка у процесі доповіді ознайомила кафедру із основними положеннями дисертації та результатами, які можуть бути впроваджені у навчальний процес.

Аспіранткою визначено діагностичний інструментарій для перевірки сформованості складових готовності майбутніх практичних психологів до управління розвитком професійної групи: мотиваційний компонент (методики дослідження: інтересу до професії – О. Резван; мотивації до проф. навчання – методика В. Карташова; мотивація до успіху – методика А. Реана); когнітивний компонент (збірка тестів для дослідження рівня сформованості професійних знань: загальнопсихологічних; психології групи; мотивації та стимулювання особистості); операційно-технологічний (план дослідження технологічної компетентності - уміння використовувати технології впливу на колектив; методичної компетентності – знання й уміння з професійної едукції (навчання дорослих)); комунікативний компонент (методики дослідження комунікативної компетентності - методика КОС; здатності до активного слухання – тест уміння слухати Г. Козирева); рефлексивний компонент (методики дослідження рефлексивності - опитувальник А. Карпова (Я. Пономарьова); незалежності/самостійності – методика Р. Кеттела; спостережливості (для оцінки умінь спостерігати за динамікою поведінки членів команди) – тест О. Туриніної; емпатії – методика В. Бойка)

У доповіді зазначено необхідність оновлення змісту навчальних дисциплін, які викладаються здобувачам другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Консультування та корекційна робота» зі спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Навчальна дисципліна	Теми	Зміст оновленої дисципліни
магістратура		
«Психологія кадрового менеджменту та управлінське консультування» / Сучасні концепції управління (Університет «HUMANITAS» - програма подвійного диплому)	Професійна орієнтація. Кадровий потенціал управління Технології управління персоналом Управлінська діяльність організації персоналу Кадровий менеджмент і національна ділова культура	Робота з молодими фахівцями. Сутнісна характеристика психолого-акмеологічних резервів професійного становлення кадрів Організація системи навчання персоналу. Неперервна освіта працівників Управління соціальним розвитком організації. Теорія поведінки особистості. Поведінка людини в групі. Мотивація трудової діяльності персоналу. Управління нововведеннями у кадрових системах. Етика ділових відносин. Управління конфліктами і стресами. Колективізм, індивідуалізм і їх прояв в організаціях. Роль керівника і специфіка його роботи. Особливості мотивації персоналу і відповідальності.
«Психологія груп і спільнот»	Психологія спілкування Соціальна психологія груп	Інтерактивний бік спілкування: спілкування як обмін діями. Проблема взаємодії (інтерації) людей у соціальній психології. Проблема кооперації та конфлікту в соціальній психології. Компоненти процесу взаємодії. Види взаємодії. Група та організація (психологічні ознаки). Проблема розвитку та динаміки групи. Принцип діяльного опосередкування групової активності. Етапи становлення групових суб'єктів. Основні процеси та фази динаміки малих груп. Феномени "групової свідомості". Феномен "групового

		тиску”. Стиль лідерства та проблеми ефективності групової діяльності. Прийняття групового рішення. Роль групової дискусії. Феномен “зрушення ризику” і його роль у поясненні природи групового рішення.
«Групові методи психологічної роботи та корекції»	Історія психології груп Учасники, цілі та ролі в корекційних групах Групи тренінгу умінь	Переваги групової форми психологічної корекції. Залежність групових цілей від типів груп. Типологічна структура ролей. Ролі, що сприяють вирішенню завдання та поданню підтримки. Групові норми рольової поведінки. Навчальна форма та цілі груп тренінгу вмінь. Групи подолання страху та групи тренінгу впевненості у собі. Репетиція поведінки. Релаксаційний тренінг. Когнітивне переструктурування: раціональномотивна терапія (РЕТ) А. Елліса.
«Кризи та деформація професійного розвитку фахівця»	Професійний стрес і технології ресурсозбереження Форми та методи попередження та подолання професійних деформацій фахівця.	Види професійних стресів та страхів. Особливості стресу підпорядкування Тренінги особистісного та професійного зростання

Здобувачка надала відповіді на поставлені запитання.

ВИСТУПИЛИ:

Професор О.О. Резван (науковий керівник). Вона зазначила, що аспіранткою розроблено цікаві матеріали, які варті того, щоб бути впровадженими в якості педагогічного експерименту.

Професор О.О. Волкова. Вона констатувала, що ознайомилась із авторською концепцією формування готовності майбутніх практичних психологів до управління розвитком професійної групи, запропонованими шляхами модифікації та коригуванні змісту навчальних дисциплін «Психологія кадрового менеджменту та управлінське консультування», «Психологія груп і спільнот», «Групові методи

психологічної роботи та корекції», «Кризи та деформація професійного розвитку фахівця». Запропонувала дозволити В.Ю. Блохіній проведення педагогічного експерименту.

УХВАЛИЛИ:

1. Надати В.Ю. Блохіній дозвіл на проведення педагогічного експерименту. Визначити терміни проведення педагогічного експерименту – з 1 вересня 2019 р. по 30 червня 2021 р.

2. Провести педагогічний експеримент на такій базі, а саме: ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Класичний приватний університет (м. Запоріжжя), Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського.

3. Контрольною групою вважати весь курс, на якому навчання магістрантів здійснюється традиційно. Визначити експериментальну групу як таку, яка у процесі навчання йде за контрольною, що не порушує природного ходу експерименту, проте з уведенням запропонованих інновацій.

4. Визначити, що експеримент буде проводитись зі здобувачами другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Консультування та корекційна робота» зі спеціальності 053 Психологія.

5. Призначити групу експертів – 5 викладачів кафедри педагогіки та психології – С.В. Сапожников, В.О. Бикова, О.В. Лебідь, І.В. Олійник, Н.П. Волкова), які протягом навчального року мають спостерігати за студентами, здійснювати опитування, заповнювати аналітичні карти рівня розвитку соціально-комунікативних умінь; підсумовували самооцінки студентів щодо розвитку зазначених умінь.

6. Визначити доцільність оновлення змісту навчальних дисциплін «Психологія кадрового менеджменту та управлінське консультування», «Психологія груп і спільнот», «Групові методи психологічної роботи та корекції», «Кризи та деформація професійного розвитку фахівця» для здобувачів другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи» зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Зав. каф. педагогіки та психології

Н.П. Волкова

Секретар

І.В. Ніколаєва

Витяг з протоколу № 13
засідання кафедри педагогіки та психології
від 29.02.19 р.

Були присутні: доктор педагогічних наук, професор Волкова Н.П., доктор педагогічних наук, професор Сапожников С.В., доктор педагогічних наук, доцент Лебідь О.В., доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Батраченко І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Бикова В.О.; кандидат педагогічних наук, доцент Олійник І.В.; кандидат наук з соціальних комунікацій, заступник завідувача кафедри педагогіки та психології Гаркуша І.В.; кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Дніпрова О.А.; кандидат педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Грисенко Н.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Донець О.І., старший викладач кафедри Єрмолаєва Т.В., секретар кафедри педагогіки та психології І.В. Ніколаєва, завідувач аспірантури та докторантури С.І. Куянова, проректор з наукової діяльності, професор Степанова А.А.

Слухали: *Про дозвіл на проведення педагогічного експерименту аспірантом першого року навчання Кравцем Ростиславом Едуардовичем.*

Здобувач у процесі доповіді ознайомив кафедру із основними положеннями дисертації та результатами, які можуть бути впроваджені у навчальний процес.

Аспірантом визначено діагностичний інструментарій складових професійного іміджу майбутніх політологів: методика «Оцінка потреби в досягненні», методика «Визначення спрямованості особистості» (Б. Басс), методика шкали цінностей «Самоактуалізаційний тест (САТ)», самооцінка студентів щодо розвитку соціально-комунікативних умінь, «Методика визначення рівня рефлексивності» (А. Карпов, В. Пономарьова), методика Н. Холла, методика діагностики рівня емпатії В. Бойка.

У доповіді зазначено необхідність оновлення змісту навчальних дисциплін, які викладаються здобувачам першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Політологія» зі спеціальності 052 «Політологія» (галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»): «Іноземна мова», «Вступ до спеціальності», «Філософія», «Соціологія», «Історія зарубіжних політичних учень», «Українська ідентичність: історія, культура, мова», «Політичні еліти і лідерство», «Політологічні країнознавчі студії», «Основи професійної етики», «Політичний маркетинг і реклама», «Політичний менеджмент», «Політична конфліктологія», «Порівняльна політологія», «Загальна теорія політики», «Політична журналістика», «Українська політична думка», «Вибори та виборчі системи», «Партії та партійні системи», «Державне управління та місцеве самоврядування».

Дисертант представив обґрунтовані ним педагогічні умови, що мають за мету забезпечити формування професійного іміджу політологів: *розвиток у майбутніх політологів стійкої потреби у формуванні професійного іміджу на основі усвідомлення цілей професійної підготовки; спрямованість змісту професійної підготовки на проектування майбутніми політологами індивідуальної траєкторії формування професійного іміджу на основі рефлексивної позиції; педагогічний супровід іміджеформувальної діяльності студентів; методологічні підходи:*

системний, особистісно-діяльнісний, акмеологічний та аксіологічний - що складають стратегію подальшої дослідницької діяльності й детермінують тактику практичних педагогічних дій; принципи: об'єктивності, системності, єдності теорії і практики, свідомості, активності та самостійності, науковості та доступності, професійної спрямованості, варіативності, доцільності, які виступають засобами конкретизації означених наукових підходів.

За планом, реалізація першої педагогічної умови мала відбуватись таким способом: на першому етапі має здійснюватись вивчення майбутніми політологами матеріалу за темами «імідж», «професійний імідж», «проектування професійного іміджу». Наступним кроком є проведення студентами самооцінки й визначення ними особистісного потенціалу. Для цього сплановано використання анкет, опитувальників, спрямованих на виявлення наявного образу. Третій етап присвячений усвідомленню учасниками експериментальних груп необхідності проектування власного професійного іміджу. Його головною метою є проектування такої ситуації, коли студент, маючи уявлення про свій наявний образ, керуючись отриманими знаннями, буде слідувати рекомендаціям, ефективно працювати над створенням свого професійного іміджу.

Проектування другої педагогічної умови мала за мету формування в студентів рефлексивних вмінь і комплексу знань, що забезпечують можливість оволодіння методами і тактиками створення індивідуального маршруту формування особистого іміджу у майбутній професійній діяльності. Її реалізація мала здійснюватися на декількох рівнях професійної підготовки: на рівні навчальної діяльності – лекції-бесіди, що передбачали безпосередній контакт з аудиторією, давали можливість привернути увагу студентів до найважливіших питань теми; лекції-дискусії, що забезпечували вільний обмін поглядами з певної проблеми, надавали можливість управляти думками окремих студентів з метою зміни негативних і помилкових установок; лекції із заздалегідь запланованими помилками; лекції-візуалізації тощо; практичні заняття із запровадженням діалогово-дискусійних методів («мозкового штурму», «круглого столу», «аналізу ситуацій» і та ін.); на рівні квазіпрофесійної діяльності – навчальні ігри із створенням, аналізом, розв'язанням, моделюванням та програванням різноманітних імітаційних ситуацій професійного характеру, що наближували навчальний процес до умов майбутньої професійної діяльності; на рівні навчально-професійної діяльності – постановка цільових завдань на оволодіння майбутньою професійною діяльністю (аналіз організації та оцінювання стилю діяльності суб'єктів політичного процесу, самооцінка власного стилю діяльності майбутнього політолога тощо); організація творчої і науково-дослідницької діяльності (активне залучення студентів до написання рефератів, есе; підготовка виступів на науково-практичних конференціях). Способами реалізації зазначеної педагогічної умови визначено: написання есе за темою «Чому я вибрав професію «політолог»?», рефлексія іміджу політолога через створення таблиці «Імідж-планування», ведення рефлексивного щоденника, використання вправ «Іміджева матрешка», «Система й умови розвитку», інтелект-карти «Мій професійний імідж». У межах дисципліни «Загальна теорія політики» розроблено для використання навчальну гру «Брейн-ринг» - з метою сприяння усвідомленню індивідуальних можливостей у пізнавальній діяльності майбутніх політологів, їх

вмінь аналізувати, висловлювати свою позицію; у межах дисципліни «Основи професійної етики» - представлена добірка відеосюжетів «Правила етикету», «Ділове спілкування», «Етикет в Інтернет-спілкуванні»; для використання у межах дисциплін «Політологічні країнознавчі студії», «Політичний менеджмент», «Порівняльна політологія» - розроблено навчально-рольову гру «Державотворці», предметом якої виступав процес пошуку і прийняття зовнішньополітичного рішення; для будівництва візуального іміджу майбутніх політологів було представлено технологію «особистої привабливості» (на основі поєднання фейсблдингу, фізіогноміки, кінесики).

Третя педагогічна умова була спрямована на формування в студентів професійних знань і вмінь, здатності до самоосвіти, професійної культури, громадянської відповідальності і соціальної активності, розвитку їхнього професіоналізму. Ефективними формами навчально-виховної діяльності її реалізації було визначено інтерактивні методи навчання, тобто сумісне проблемне навчання за допомогою дії, спільну навчальну діяльність студентів з викладачем і один з одним, при якій всі учасники обмінюються інформацією, сумісно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії інших і свою власну поведінку, занурюються в реальну атмосферу ділового співробітництва з вирішення проблеми: експертна оцінка, круглий стіл, міні-конференція, навчальні ділові ігри, індивідуально-дослідницькі завдання, комплексно-аналітичне моделювання, сократівський метод, мозковий штурм, вирішення навчально-професійних ситуацій, метод кейсів, тренінгові вправи тощо. Способами реалізації зазначеної педагогічної умови визначено: навчальні ділові ігри «Ідейно-політичні орієнтації політичних партій» (дисципліна «Українська політична думка»), «Конструювання політичного іміджу кандидата в депутати», «Виборча кампанія», «Конструювання політичного іміджу кандидата в депутати» (дисципліни «Вибори та виборчі системи», «Партії та партійні системи»); дискусії «Дебати в парламенті» (дисципліни «Державне управління та місцеве самоврядування», «Вибори та виборчі системи»), «Права людини»; факультативні тренінгові заняття; технологія створення «Щоденника формування професійного іміджу».

Крім того, дисертант представив план проведення волонтерських заходів студентів-майбутніх політологів за темою дослідження, що був скорельованим із реальними соціально-політичними активностями міста Дніпро, зокрема із виборами до Верховної Ради України.

Дисертант зазначив, що упродовж навчання має бути організований педагогічний супровід діяльності студентів за програмою формування їх професійного іміджу.

Здобувач надав відповіді на поставлені запитання.

ВИСТУПИЛИ:

Професор О.О. Резван (науковий керівник). Вона зазначила, що аспірантом розроблено цікаві матеріали, які варті того, щоб бути впровадженими в якості педагогічного експерименту.

Професор С.В. Сапожников. Він констатував, що ознайомився з авторською програмою формування професійного іміджу майбутніх політологів,

запропонованими шляхами модифікації та коригуванні змісту визначених аспірантом навчальних дисциплін. Запропонував дозволити Р.Е. Кравцю проведення педагогічного експерименту.

УХВАЛИЛИ:

1. Надати Р.Е. Кравцю дозвіл на проведення педагогічного експерименту. Визначити терміни проведення педагогічного експерименту – з 1 вересня 2019 р. по 30 червня 2020 р.

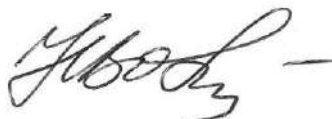
2. Провести педагогічний експеримент на такій базі, а саме: ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Запорізький національний університет, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського.

3. Визначити, що експеримент буде проводитись зі студентами першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Політологія» зі спеціальності 052 «Політологія» (галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»).

4. Призначити групу експертів – 5 викладачів кафедри педагогіки та психології – С.В. Сапожников, І.В. Гаркуша, О.В. Лебідь, І.В. Олійник, Н.П. Волкова), які протягом експерименту мають спостерігати за студентами, здійснювати опитування, заповнювати аналітичні карти рівня розвитку соціально-комунікативних умінь; підсумовували самооцінки студентів щодо розвитку зазначених умінь.

6. Визначити доцільність оновлення змісту навчальних дисциплін «Іноземна мова», «Вступ до спеціальності», «Філософія», «Соціологія», «Історія зарубіжних політичних учень», «Українська ідентичність: історія, культура, мова», «Політичні еліти і лідерство», «Політологічні країнознавчі студії», «Основи професійної етики», «Політичний маркетинг і реклама», «Політичний менеджмент», «Політична конфліктологія», «Порівняльна політологія», «Загальна теорія політики», «Політична журналістика», «Українська політична думка», «Вибори та виборчі системи», «Партії та партійні системи», «Державне управління та місцеве самоврядування» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Політологія» зі спеціальності 052 «Політологія» (галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»).

Зав. каф. педагогіки та психології

Н.П. Волкова

Секретар

І.В. Ніколаєва

Витяг з протоколу № 7
засідання кафедри педагогіки та психології
від 17.12.19 р.

Були присутні: доктор педагогічних наук, професор Волкова Н.П., доктор педагогічних наук, професор Сапожников С.В., доктор педагогічних наук, доцент Лебідь О.В., доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Батраченко І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Бикова В.О.; кандидат педагогічних наук, доцент Олійник І.В.; кандидат наук з соціальних комунікацій, заступник завідувача кафедри педагогіки та психології Гаркуша І.В.; кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Дніпрова О.А.; кандидат педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Грисенко Н.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Донець О.І., старший викладач кафедри Єрмолаєва Т.В., секретар кафедри педагогіки та психології І.В. Ніколаєва, завідувач аспірантури та докторантури С.І. Куянова, проректор з наукової діяльності, професор Степанова А.А.

Слухали: *Про дозвіл на проведення педагогічного експерименту аспірантом другого року навчання Федовою Іриною Миколаївною.*

Здобувачка у процесі доповіді ознайомила кафедру із основними положеннями дисертації та результатами, які можуть бути впроваджені у навчальний процес.

Аспіранткою визначено діагностичний інструментарій складових просвітницько-консультативної діяльності вихователів ЗДО: діагностика емпатичних здібностей В. Бойка, методика оцінки здатності до самовдосконалення М. Лукашевича, Діагностика комунікативних і організаторських схильностей (КОС – 2), методика оцінки самоконтролю у спілкуванні М. Снайдера, Визначення рівня самоактуалізації особистості” (опитувальник САМОАЛ), опитувальник «уміння слухати» (Г. Козирєв).

У доповіді зазначено необхідність створення програми розвитку готовності вихователів ЗДО до просвітницько-консультативної діяльності з батьками, організованої у межах системи методичної роботи ЗДО:

Тема	Аудиторія	Форма проведення
Просвітництво батьків – важливе завдання сучасної дошкільної педагогіки	Вихователі / адміністрація ЗДО	Інтерактивна лекція
Консультативна діяльність вихователя ЗДО	Вихователі /адміністрація ЗДО	Семінар-практикум
Прикладні методики розвитку дитини: «Технологія виготовлення української народної ляльки»; «Технологія виготовлення штучних квітів»;	Вихователі ЗДО (представлення різних методик у різних ЗДО)	Партнерський тренінг - взаємонавчання

«Технологія виготовлення подарункових сувенірів з паперу і картону»; «Технологія виготовлення виробів у техніці «Оригамі»; «Використання нетрадиційних прийомів роботи з папером: техніка «гофротрубочки»; «Виготовлення святкової листівки у техніці «Айріс-фолдінг»; «Використання нетрадиційних прийомів роботи з папером: техніка «волога паперопластика»; «Використання нетрадиційних технік графічного мистецтва у розвитку творчих здібностей дітей»		
Прикладні методики розвитку дитини	Батьки вихованців	Майстер-класи (організуються на базі різних ЗДО як виїзні тренінги)
Тематичні особливості спеціального консультування батьків	Вихователі ЗДО	Лекції та семінари фахівців: психолога, лікаря-педіатра, логопеда, фахівця з валеології, фахівця з дитячої фізкультури, дитячого дієтолога, філолога-знавця дитячої літератури.
Організація фахових консультацій для батьків у різних ЗДО (за планом гнучкого пересування фахівців)	Батьки вихованців	Приватні консультації фахівця у присутності вихователя
Сучасні способи інформації батьків	Вихователя ЗДО	Семінар-практикум (за участі розробників сайтів ЗДО)
Професійна мобільність вихователя ЗДО	Вихователя ЗДО	Конференція-настанова з підвищення кваліфікації (у сучасних формах) вихователя ЗДО
Проблеми просвітництва та консультування батьків	Вихователі ЗДО	Семінар-обмін досвідом

Представлено експериментальну базу дослідження: Шевченківського району Департаменту гуманітарної політики Дніпропетровської області та Дніпровського району Дніпровської районної державної адміністрації Дніпропетровської області:

1. Комунальний заклад освіти «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №315» Дніпровської міської ради;
2. Комунальний заклад освіти «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №358» комбінованого типу Дніпровської міської ради;
3. Комунальний заклад освіти «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №395» Дніпровської міської ради;
4. Комунальний заклад освіти «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №397» Дніпровської міської ради;
5. Комунальний заклад "Обухівський навчально-виховний комплекс №2 "Загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад" Дніпровської районної ради Дніпропетровської області;
6. Комунальний заклад "Підгородненський навчально-виховний комплекс №4 "Загальноосвітня школа I-III ступенів - дошкільний навчальний заклад" Дніпровської районної ради Дніпропетровської області.
7. Комунальний дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) загального розвитку №7 "Івушка" Підгородненської міської ради;
8. Комунальна організація (установа, заклад) Комунальний заклад Дошкільний навчальний (ясла-садок) загального розвитку № 17 «Орлятко» Обухівської селищної ради;
9. Комунальний заклад Дошкільний навчальний заклад загального розвитку № 19 «Івушка» Партизанської сільської ради;
10. Комунальний заклад Дошкільний навчальний заклад (ясла - садок) загального розвитку № 4 "Рябінушка" Олександрівської сільської ради".

Визначено загальну кількість педагогічних працівників, які візьмуть участь у експерименті – 137 осіб: завідувачів – 10, вихователів - 101; інструкторів з фізичного виховання - 3; логопедів - 4; методистів - 5; музичних керівників - 9; психологів – 3; соціальних педагогів -1; хореографів – 1.

Здобувачка надала відповіді на поставлені запитання.

ВИСТУПИЛИ:

Професор Н.П. Волкова (науковий керівник). Вона зазначила, що аспіранткою розроблено цікаві матеріали, які варті того, щоб бути впровадженими в якості педагогічного експерименту.

Професор С.В. Сапожников. Він констатував, що ознайомився з авторською програмою розвитку готовності до просвітницько-консультативної діяльності вихователів ЗДО, запропонованими шляхами її реалізації, а також навчально-методичним забезпеченням. Запропонував дозволити І.М. Федновій проведення педагогічного експерименту.

УХВАЛИЛИ:

1. Надати І.М. Федновій дозвіл на проведення педагогічного експерименту. Визначити терміни проведення педагогічного експерименту – з 1 січня 2020 р. по 30 грудня 2020 р.

2. Провести педагогічний експеримент на вищезначеній базі закладів дошкільної освіти Шевченківського району Департаменту гуманітарної політики Дніпропетровської області та Дніпровського району Дніпровської районної державної адміністрації Дніпропетровської області.

3. Розподілити членів колективів експериментальних ЗДО за групами: експериментальна (68 особи) та контрольна (69 осіб).

4. Визначити, що експеримент має реалізовуватись у експериментальній групі згідно представленої програми.

5. Призначити групу експертів – 5 викладачів кафедри педагогіки та психології – С.В. Сапожников, І.В. Гаркуша, О.В. Лебідь, І.В. Олійник, Н.П. Волкова), які протягом навчального року мають спостерігати за проведенням експерименту, комунікувати із адміністраціями визначених експериментальних ЗДО.

6. Визначити доцільність запропонованої дисертанткою програми експерименту для розвитку готовності вихователів ЗДО до просвітницько-консультативної діяльності.

Зав. каф. педагогіки та психології

Н.П. Волкова

Секретар

І.В. Ніколаєва

Витяг з протоколу № 13
засідання кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та
соціальної роботи
від 19.05.2020 р.

Були присутні: доктор педагогічних наук, професор Волкова Н.П., доктор педагогічних наук, професор Сапожников С.В., кандидат педагогічних наук, доцент Лебідь О.В., доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Батраченко І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Бикова В.О.; кандидат педагогічних наук, доцент Олійник І.В.; кандидат наук з соціальних комунікацій, заступник завідувача кафедри педагогіки та психології Гаркуша І.В.; кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Дніпрова О.А.; кандидат педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Грисенко Н.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Донець О.І., старший викладач кафедри Єрмолаєва Т.В., секретар кафедри педагогіки та психології Ніколаєва І.В., завідувач аспірантури та докторантури Куянова С.І., проректор з наукової діяльності, професор Степанова А.А., доктор педагогічних наук, професор кафедри комп'ютерних наук і математики Київського університету імені Бориса Грінченка, науковий керівник Прошкін В.В.

Слухали: *Про дозвіл на проведення педагогічного експерименту Бабкіну Владиславу Володимировичу, аспіранту першого року навчання*

Аспірант ознайомив присутніх з основними науковими здобутками, отриманими в процесі розроблення теоретичних і методологічних засад проблеми формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерних наук засобами проєктних методів навчання.

Так, В. В. Бабкін змістово розкрив критерії інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерних наук, які використовує в роботі: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний, рефлексивно-оцінний та креативний. Мотиваційно-ціннісний критерій характеризується професійною зацікавленістю бакалаврів комп'ютерних наук до аналізу інформаційних ресурсів і процесів, позитивною мотивацією до здійснення інформаційно-аналітичної діяльності. Когнітивний критерій характеризується сукупністю знань про сутність і зміст інформаційно-аналітичної діяльності майбутнього бакалавра, відображає обсяг знань сучасних інформаційних технологій, методів і засобів аналізу інформаційних ресурсів і процесів. Операційний критерій описується досвідом аналізу навчальних завдань професійної спрямованості за допомогою порівняння, структурування, оцінки, узагальнення, що показують критичність і самостійність мислення, творчий підхід до вирішення завдань інформаційно-аналітичної діяльності. Рефлексивно-оцінний критерій характеризується об'єктивно-критичним самоаналізом навчальної (майбутньої професійної) діяльності, рівнем розвитку аналітичних здібностей та професійно значущих якостей для виконання аналітичної роботи. Останній критерій, що характеризує інформаційно-аналітичну компетентність – креативний.

Автором дослідження подано детальний опис показників кожного із критеріїв

відповідно до трьох рівнів розвитку: репродуктивного, достатнього та просунутого.

В. В. Бабкін обґрунтував доцільність застосування наступного діагностичного інструментарію:

- методика вивчення мотивації професійної діяльності (К. Замфир в модифікації А. Реана);
- методика А. Киверялга;
- методика здатності до прогнозування;
- опитувальники «Самодіагностика рівня креативності», «Креативність у професійній діяльності» (С. Поздняков, Р. Васильченко);
- метод фокальних об'єктів як метод пошуку нових ідей і розв'язання завдань);
- діагностика рівня сформованості інформаційно-аналітичної компетентності);
- визначення рівня сформованості педагогічної рефлексії (О. Калашнікова).

Крім того, було представлено зміст авторських опитувальників з проблем формування інформаційно-аналітичної компетентності. Усього розглянуто три опитувальники – для викладачів ЗВО, для студентів спеціальності «Комп'ютерні науки», для фахівців з інформаційних технологій.

Аспірантом обґрунтовано статистичні критерії для оброблення результатів дослідження: критерій Пірсона χ^2 , критерій Крускала-Уоліса. Подано ідеї щодо розроблення ідеальної та реальної моделей сформованості інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів комп'ютерних наук.

Намічено експериментальну базу дослідження: Університет імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), Київський університет імені Бориса Грінченка, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Старобільськ). Орієнтовна кількість респондентів – 150 осіб, у т.ч. викладачі ЗВО, фахівці інформаційних технологій, які працюють на посадах адміністратор бази даних, адміністратор системи, інженер з програмного забезпечення комп'ютерів, інженер з автоматизованих систем керування виробництвом, інженер-програміст, фахівець з розробки та тестування програмного забезпечення, фахівець з розроблення комп'ютерних програм тощо.

Здобувач відповів на поставлені запитання.

ВИСТУПИЛИ:

Науковий керівник В. В. Прошкін. Він зазначив, що аспірантом проведена значна робота щодо розроблення якісного діагностичного інструментарію, який можна використати в процесі проведення констатувального експерименту.

Завідувач кафедри Н. П. Волкова. Вона констатувала, що детально ознайомилася зі змістом, показниками критеріїв, що визначають інформаційно-аналітичну компетентність бакалаврів комп'ютерних наук, з діагностичним інструментарієм (анкетами, тестами, методиками тощо), пропонованими статистичними критеріями тощо.

Запропонувала дозволити В. В. Бабкіну проведення педагогічного експерименту на базі кафедри інформаційних технологій Університету імені

Альфреда Нобеля (м. Дніпро).

УХВАЛИЛИ:

1. Надати В. В. Бабкіну дозвіл на проведення педагогічного експерименту. Визначити терміни проведення педагогічного експерименту – з 1 вересня 2019 р. по 30 червня 2021 р.

2. Провести педагогічний експеримент на базі Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), Київського університету імені Бориса Грінченка, Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Старобільськ).

3. Контрольною групою вважати студентів, для яких освітній процес здійснюється традиційно. Визначити експериментальну групу, для якої освітній процес буде мати інноваційний характер.

4. Визначити, що експеримент буде проводитись зі здобувачами першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Комп'ютерні науки» зі спеціальності 122 Комп'ютерні науки.

5. Призначити групу експертів – 5 викладачів кафедри педагогіки та психології – С.В. Сапожников, І.В. Гаркуша, О.В. Лебідь, І.В. Олійник, Н.П. Волкова, які протягом навчального року мають спостерігати за студентами, здійснювати опитування, заповнювати аналітичні карти рівня розвитку інформаційно-аналітичної компетентності; підсумовували самооцінки студентів щодо розвитку зазначеної компетентності.

**Зав. каф.
інноваційних технологій
з педагогіки,
психології та соціальної роботи**

Н.П. Волкова

Секретар

І.В. Ніколаєва

Витяг з протоколу № 13
засідання кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та
соціальної роботи педагогіки та психології
від 19.05.2020 р.

Були присутні: доктор педагогічних наук, професор Волкова Н.П., доктор педагогічних наук, професор Сапожников С.В., кандидат педагогічних наук, доцент Лебідь О.В., доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології Батраченко І.Г.; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Бикова В.О.; кандидат педагогічних наук, доцент Олійник І.В.; кандидат наук з соціальних комунікацій, заступник завідувача кафедри педагогіки та психології Гаркуша І.В.; кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології Дніпрова О.А.; кандидат педагогічних наук, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Грисенко Н.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Донець О.І., старший викладач кафедри Єрмолаєва Т.В., секретар кафедри педагогіки та психології Ніколаєва І.В., завідувач аспірантури та докторантури Куянова С.І., проректор з наукової діяльності, професор Степанова А.А., доктор педагогічних наук, професор кафедри комп'ютерних наук і математики Київського університету імені Бориса Грінченка, науковий керівник Прошкін В.В.

Слухали: Про дозвіл на проведення педагогічного експерименту Шаравари Віктору Володимировичу, аспіранту першого року навчання

Аспірант ознайомив присутніх з проведеним аналізом науково-педагогічної літератури, розкрив структуру й зміст прогностичної компетентності студентів спеціальності «Комп'ютерні науки». Наголосив на подальшій необхідності визначити реальний стан сформованості їхньої прогностичної компетентності.

Так, В. В. Шаравара на підставі розробленої структури прогностичної компетентності (мотиваційно-ціннісний, теоретичний, технологічний, контроль-рефлексивний та особистісний компоненти) розкрив зміст критеріїв прогностичної компетентності майбутніх бакалаврів комп'ютерних наук: мотиваційний, когнітивний, операційний, рефлексивний та особистісно-креативний. Перший критерій – мотиваційний. Він характеризує сформованість провідних мотивів та ціннісного ставлення студентів до прогностичної компоненти професійної діяльності. Наступний критерій – когнітивний, що характеризує сформованість основних знань (інформації, досвіду, ідеї тощо) щодо прогностичної діяльності в галузі інформаційних технологій, якість професійно орієнтованих знань і особливостей їх застосування у процесі прогностичної діяльності. Технологічний критерій характеризує сформованість у студентів здатності та прогностичних умінь вирішувати професійні завдання, застосовувати засоби та методи прогнозування, працювати із комп'ютерними програмами, прогнозувати можливі кількісні та якісні показники динаміки. Рефлексивний критерій характеризує сформованість рефлексивних умінь і навичок, відображає професійне усвідомлення студента в межах реалізації прогностичної діяльності, окреслює самооцінку її результативності, розкриває можливість корекції результатів прогностичної діяльності на різних

етапах її реалізації, спонукає до подальшого науково-професійного самовдосконалення, визначення пріоритетних напрямків подальшої прогностичної діяльності тощо. Останній критерій, що характеризує прогностичну компетентність – особистісний. Він характеризується аналітичністю, гнучкістю та креативністю мислення, розвинутими емпатійними здібностями, організованістю, дотриманням професійно-етичних норм і принципів, саморозвитком особистості, самопізнанням, здатністю до прогнозування, можливістю відтворення (моделювання) тощо.

Автором дослідження подано детальний опис показників кожного із критеріїв відповідно до трьох рівнів розвитку: низького, середнього та високого.

В. В. Шаравара обґрунтував доцільність застосування наступного діагностичного інструментарію:

- тест-опитувальник «Здатність до прогнозування», методика «Прогностична задача» (Л. Регуш);
- «Методика оцінки рівня інтуїтивності» (О. Науменко);
- «Діагностика знаннєвого аспекту прогностичної компетентності» (А. Захаров);
- «Стиль саморегуляції поведінки (В. Моросанова);
- «Методика діагностики рефлексії» (А. Карпов);
- «Опитувальник інтуїтивного стилю Ейпстана», «Мельбурнський опитувальник прийняття рішень»;
- «Опитувальник щодо визначення рівнів сформованості компетентності до прогностичної діяльності» (І. Азаров).

Крім того, було представлено зміст авторських опитувальників з проблем формування прогностичної компетентності для студентів, викладачів ЗВО, а також фахівців з інформаційних технологій, що працюють на посадах: технік із системного адміністрування, технік-програміст, фахівець з інформаційних технологій, фахівець з комп'ютерної графіки (дизайну), фахівець з розробки та тестування програмного забезпечення, фахівець з розроблення комп'ютерних програм, адміністратор бази даних, інженер з програмного забезпечення комп'ютерів, інженер з автоматизованих систем керування виробництвом, інженер-програміст, інженер із застосування комп'ютерів.

Аспірантом обґрунтовано статистичні критерії для оброблення результатів дослідження: критерій Фішера φ^* , λ - критерій Колмогорова-Смірнова. Подано ідеї щодо розроблення ідеальної та реальної моделей сформованості прогностичної компетентності бакалаврів комп'ютерних наук.

Намічено експериментальну базу дослідження: Університет імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), Київський університет імені Бориса Грінченка, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Старобільськ). Орієнтовна кількість респондентів – 160 осіб, у т.ч. експерти (викладачі, фахівці ІТ).

Здобувач відповів на поставлені запитання.

ВИСТУПИЛИ:

Науковий керівник В. В. Прошкін. Він зазначив, що аспірантом вагома підготовча робота щодо обґрунтування та розроблення діагностичного інструментарію, який уможливилює проведення констатувального експерименту.

Завідувач кафедри Н. П. Волкова. Вона зазначила, що ретельно ознайомилася зі змістом, показниками критеріїв, що визначають прогностичну компетентність бакалаврів комп'ютерних наук, з діагностичним інструментарієм (анкетами, тестами, методиками тощо), пропонуваними статистичними критеріями тощо.

Запропонувала дозволити В. В. Шараварі проведення педагогічного експерименту на базі кафедри інформаційних технологій Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро).

УХВАЛИЛИ:

1. Надати В. В. Шараварі дозвіл на проведення педагогічного експерименту. Визначити терміни проведення педагогічного експерименту – з 1 вересня 2019 р. по 30 червня 2021 р.

2. Провести педагогічний експеримент на базі Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), Київського університету імені Бориса Грінченка, Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Старобільськ).

3. Контрольною групою вважати студентів, для яких освітній процес здійснюється традиційно. Визначити експериментальну групу, для якої освітній процес буде мати інноваційний характер.

4. Визначити, що експеримент буде проводитись зі здобувачами першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Комп'ютерні науки» зі спеціальності 122 Комп'ютерні науки.

5. Призначити групу експертів – 5 викладачів кафедри педагогіки та психології – С.В. Сапожников, І.В. Гаркуша, О.В. Лебідь, І.В. Олійник, Н.П. Волкова, які протягом навчального року мають спостерігати за студентами, здійснювати опитування, заповнювати аналітичні карти рівня розвитку прогностичної компетентності; підсумовували самооцінки студентів щодо розвитку зазначеної компетентності.

**Зав. каф.
інноваційних технологій
з педагогіки,
психології та соціальної роботи**

Н.П. Волкова

Секретар

І.В. Ніколаєва